

пептрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 41.

Luni, 7. Octomvrie

1846.

Чева деспре лимва ромънъ.

(Дилкеиере.)

Ортографіа.

Сънт сѣгръ къ тълдѣ ромънѣ вор литереле латіне; пептрѣкъ маї тодѣ, къ рора лі с'а пропѣс дн аніі трекудѣ адоптареа лор кънд с'а фѣкѣт авонаціе ла къриерѣла де амбе сесе, къ таре ентѣсіаст аѣ апроват черереа редаціеі, шїнд къ къ адоптареа лор не апропиет тълт, маї де тоате паціле чівілісате але глобълѣ, каре апропиере не е де таре фолос.

Къ ачесте літере се поате скріе лимва ромънъ къ таре фачілітате. Спре ачест ресълтат мі се паре къ ар фі віне съ фі съм деокамдатъ патрѣ вокале дін челе латіне, къ къте зп семп д'асвпра, каре съ репресенте дн тодѣ касіі не ъ, д, оа ші не еа, асеменеа ші чіпчі консоане пептрѣ ч, з, ц, ш ші ц, кънд конфазареа саѣ декліпареа пѣ спѣне кърат че літере латіне се каде съ пѣнем дн локѣл челор чіріліене къ каре не ам дедат де атъдїа ані.

Літера п дела препосідіа дн саѣ іп: се скімѣ дн т днапте де консоанеле възале в, т ші п. Іар челеалте семне ортографіче прекум ('), (—) ші челт., ні ле спѣне грѣматіка.

Нѣмаї дн ачесте реголе мі се паре къ ар фі віне деокамдатъ пептрѣ фачілітате съ се тѣрцінеаскъ тоатъ ортографіа лимвеі ромъне. Зік деокамдатъ, фїндкъ пѣ пѣтем авеа авторітате асолѣтъ песте фаптеле віиторіміі.

Аша, пѣ сънт сілідѣ віедїі ромънѣ акѣм кънд сънт дикъ некопдї, съ кавте дериваціа фіе-кърїі зісерї кънд скріѣ ші еї къте о къртиорѣ дн тревіле лор челе партіколаре; ш' апої нічі къ пот фаче тодѣ ачестеа, пептрѣкъ е песте пѣтіндъ съ ші дѣведе тодѣ літератѣра лимвеі, пептрѣ каре, фїндкъ лимва поастрѣ е преа тълт депѣртатъ де тіпѣл еї чел прїмітїв, тревѣе съ дѣведе тоате лимвеле че аѣ афїнітате къ дѣнса, ші нѣмаї дѣпе атътеа пепѣмѣрате сѣдорї с'о поатъ скріе къ ортографіе.

Пе лѣнгъ ачестеа мі се паре къ нічі пѣ не есте печесарїѣ акѣм лѣсѣл літерарїѣ, адекъ ортографіа класікѣ, каре поате къ е кавса невїрїї днтре літерадїі поцїрї; къчї акѣм авет неапѣратъ тревїндъ де вніе ші де паче лѣнгъ ші латѣ дн тот сімдѣл, ка съ крещет ші съ не форѣмъ вѣрбадї марї, вравї ші віртошї; ші атънчі ацівнѣнд ла класічїтате фїіторїмеа ромънъ поате къ 'л ва дѣвѣрѣца, фїндкъ

дн сине ши се паре преа систематик. Лв-сѣл поате вені ла о націе дѣпъ че а копт-о соареле цѣиндеі ши ал моралеі.

Констрѣѣа.

Фіиндкѣ пѣ авем пѣпъ акѣм регъле де констрѣѣе date ла лѣтінъ, ми се паре къ ар фі віне съ прочедем спре кѣпо-цѣида лор дн модѣл ачеста: Съ не дн-вѣдѣм маі днтеі грѣматика лимбеі; съ стѣ-дін дїсертаціе літераріі але вѣрваділор ромѣні каре ши кѣпоск лимба маі віне декѣт поі; съ речітїм адееса скріселе че-лор маі вѣні авторі ши традикторі ро-мѣні каре кѣпоскѣнд прїнципїе лимбеі аѣ констрѣѣа чеа маі кѣратъ; съ конверсѣм кѣ скоп літераріѣ де тѣлте орї кѣ ромѣні дїн дїферїте локѣрї, каре съ пѣ цїе нічі о лимбъ стрейнъ, ши маі кѣ сеатъ кѣ де-ранї, кѣ пѣмаі ла дїншіі гѣсім адевѣрата констрѣѣе а лимбеі; фїиндкѣ чеїмалдї ро-мѣні каре пѣ се окѣпъ кѣ літератѣра лим-беі, се іаѣ фѣрѣ съ воіаскѣ дѣпе челе стрейне, пе каре фїреѣе кѣ ле кѣпоск маі віне декѣт пе а лор, кѣ ле аѣ днвѣдат систематик де пе прїнципїі скрісе. Апої пе ачесте васа съ пе есерчїтѣм пѣмаі пентрѣ сїне-пе маі днтіі ла композиціі орицінале, ка съ апѣкѣм съ пе поседем лимба, ши пе вѣрѣм ла традиѣере дїн ав-торїі класїчі аї лимбелор кѣлтивате (пре-ферїнд пе чеї італїанї, фїиндкѣ есте кѣпо-скѣт: кѣ лимба лор аре маі ачееа ши кон-стрѣѣе кѣ а поастрѣ), ка съ пѣтем а пе о тѣсѣра оаре-кѣм кѣ ачестеа, кѣт вом пѣтеа. Асеменеа дрѣм ми се паре кѣ аѣ цїпѣт маі тоате націе дн кѣлтивареа лимбелор, де ле аѣ адѣс ла класїцитате.

Нѣмаі де пе тоате ачесте сѣдорї ми се паре къ ар пѣтеа съ се еманчїпе вл-жѣне ромѣн дн карїера скріерїі, кѣт де-спре кѣпоцѣида лимбеі; ши прїп вѣрмаре пѣмаі де атѣнчї днпїте поате сѣши деа скріселе ла лѣтінъ: аша е соарта націі-лор че пѣаѣ апѣкат днкъ сѣши кѣлтиве лимба ка съ аїбъ дїціонарїі ши грѣматїче ком-плете, ка ніѣе оглїнде, дн каре съ се вїте авторїі кѣнд іаѣ пеана дн тѣлѣ. Фѣрѣ сѣдоаре серїоасѣ кѣ скоп морал ши патриотик пѣ есе німік перфет. Пѣ-цїп днсъ, ши кѣрареа се ва вѣтѣтѣрї; вор еші тінерї кѣ талант каре вор дес-волта маі систематик ачесте сїмпле о-серваціі.

Де ши констрѣѣа впеї лимбе пѣ е константѣ, чї се модїфікѣ дн паралел кѣ кѣрѣереа темпѣлѣ, дар нічі одатъ пѣ ши перде прїнципїе де ла каре а плекат; ачесте прїнципїі сѣят пропрїетатеа масеї пополѣлѣ; де ачееа се кѣвіне съ ле кѣ-поаѣем аша кѣм ле аре ши ел. Лимба внѣї individ, кѣт де перфетъ съ фїе, фїинд-кѣ е пѣмаі вл ідеалїст партїколар, нічі одатъ пѣ поате серві де портѣ фїиторїміі; іар а націеї е немѣтавїлъ ши етерпѣ, пен-трѣ кѣ е сѣв протекїа дївїнъ.

М'ам ферїт съ адѣк есемпле де ворѣе ши де локѣцїі віціоасе, темѣндѣмъ съ пѣ се іа дрепт персоналїтѣдї, ши нічі посї-цїа теа дн соціетате нічі днкредереа пѣ-вїкѣлѣ кѣ каре пѣ м'ам опорат пѣпъ акѣм, пѣ тѣ пот гаранці де атакѣл крї-тїчелор че ар кѣрѣе поате дїн пасї-внї ши дїн едѣкаѣе фѣрѣ деплїнъ мора-лїтате.

Рог не опоравилъ пълникъ съ айбъ възплате а тѣ критика къ патриотизмъ; не mine асемenea критикъ тѣ встреще ші дмї дѣ виадъ. Нѣ скрїѣ ка тп фанатикъ партизан ал радикалистълзи, шїнд къ фанатистъл а деценерат ливертатеа шї релїѣа чеа маї сънтъ.

Рог шї не Домнїи литераци рогънї, кърора плекат ла съпън дп есамен ачесте сїмпле осервацїи, съ вїне воеаскъ а маї фаче дїп кънд дп кънд адънанде литерарїи дп каре съ се маї десватъ идеїме фїе кървїа дїп Дѣмнеалор: къчї есте шївт къ дїп фрекареа идеїлор контрарїи де тѣлте орї саре скїнтеїа верїтѣдїи, каре спер къ ї ва зпї. Шї аша, де вор авеа възплате, дѣне авторїтатеа че аѣ асѣпра пѣвлїкълзї, съ dechїдъ одатъ че сїстемъ съ дѣверъдѣм тодї, вом фаче шї пої чел пѣдїп кът фѣкъръ шї Гречїи пѣлѣ акѣм, дп свѣрт тїмп; алтїнїтрелеа вом маї дпота тѣлт дп конѣсїа дп каре не афлѣм асѣлзї, пѣлѣ кънд Проведенда мїлїндѣсе де мїсерїа поастръ не ва дппѣка шї не ва зпї не тодї. Пѣлѣ атѣпчї дпсѣ пѣ вом вїа нїчї вом шѣрї, чї вом ста, къ тоатъ атївїтатеа че вом авеа, амордїдї дптр'о лѣнгоаре мораль каре е маї реа декѣт моартеа дпсѣшї.

Ачесте идеї пѣ pretїнд къ сънт пої дп спецїа лор, нїчї пропрїи але теле. Еле свнт ресѣлтатѣл маї тѣлтор конверсациї литерарїи че ам авѣт къ дїферїдї вървадї рогънї шївдї де пѣвлїк къ шї къпоск лїмва преа вїне. Дѣмнеалор аѣ авѣт възплате съшї дпмпанте дп інїмъ ачесте семендѣ сакрѣ шї фрѣгїферъ, к' зп zel demn de lazda тѣтѣлор рогънїлор. Де ачееа Дѣмнеалор лї се къвїне тоатъ

опоареа пентрѣ ачесте идеї; іар еѣ тѣ тѣлѣтѣмек пѣмаї къ рекъвошїонда че ам кътре Дѣмнеалор пентрѣ ачесте вїнефапте къ каре м'аѣ дпдаторат, рекъвошїондѣ не каре воїѣ консерва о пѣлѣ воїѣ інтра дп пѣшѣнт.

Вѣзкрещї. 1846, Септ. 7.

К. Вїшореванъ.

Р Е Е Л.

Вїедїле вървадїлор марї къспїнд дп въздѣтѣрї марї. Ної дп вара трекътѣ възрѣм врео дѣлѣ вравѣре полїтїче а ле лѣї Сїр Роберт Пеел ка мїнїстрѣ а Брїтанїеї, шї сїндїрѣм о дорїндѣ де ал къпѣще маї де апрѣне.

Пеел есте фїїл чел маї маре ал лѣї Роберт Пеел, зпѣл дїп арістокрадїи Англіеї, каре ла 1800 фѣ пѣлдат дп рапг де варонет шї каре авѣ челе маї дптїнсе манѣфѣптерї де възѣвак дп комїтатѣл Lancashire, дп кът ла шѣртѣа са лѣсѣ фамїліеї сале вогѣдїе дп преѣ дѣлѣзечї шї чїпчї мїлїѣне фїорїнї арѣ. Аша дар мїнїстрѣл Пеел есте фечорѣл зпїї от вогат, каре дп фаврїчеле сале да де лѣкъръ ла 15 мїї ѣменї. — Сїр Роберт Пеел с'аѣ пѣскѣт ла а. 1788 шї дшї лѣлѣ креѣдерѣа прїмарѣ деодатъ къ репѣмїтѣл поет лорд Byron дп шкѣлеле деле Харров, де знде апої трекъ ла лѣлѣдата зпїверсїтате дела Oxford, знде фѣ eminent маї тѣлт прїп сїлїндѣ маре, де кът прїп таленте стрѣлѣчїте. Пеел ла а. 1809 се шї алеасѣ депѣтат прїп інѣлвїонда чеа маре а вогѣдїеї татѣсѣл. Апої атѣт опїнїїле сале полїтїче, кът шї а ле татѣсѣл дп фѣкъръ

кѣм зѣк англии школариѣ ал тарелѣ Пит
 дн политикъ, адикъ торѣ саѣ консерватив
 дикордат. Ел примѣ постѣри дн стат ши
 пайнтъ фърте ѣсте, кѣт ла а. 1810 адикъ
 дн врѣстъ пѣмаѣ де 22 ани се фѣкѣ ал
 доѣла (сѣв) секретарѣ де стат, ѣр песте
 доѣ ани секретарѣ примарѣ ал Ирландиѣ
 сѣпт видерецеле дѣчеле де Richmond.
 Дикъ афлѣндѣсе Пеел дн ачел пост мѣлт
 семпѣторѣ пропѣсе маѣ мѣлте леѣи, каре
 дѣсѣ пептрѣ непорочѣта Ирландиѣ ера маѣ
 мѣлт копериѣоре, декѣт вѣндекѣѣоре а
 рѣѣлѣ. Ла 1817 зѣниверситатеа де Осфорд
 дн алеасѣ дн партешѣ депѣтат, прин каре
 дн легѣ ши маѣ мѣлт кѣтрѣ стрѣнс-дн-
 пметѣтеле ѣнтересе але аристократѣи ши
 але вѣсерѣчѣѣ домпѣитоаре. Ла 1822 Пеел
 ажѣнсе министрѣ а тревѣлор дн лѣзптрѣ.
 Дн ачесте тимпѣри днчепѣсерѣ а кѣрѣ
 фърте виѣ диспѣтеле асѣпра десровѣриѣ по-
 литѣче а католѣчѣлор. Пеел дн врѣста са
 де 34 ани дѣкѣ тот маѣ вѣредеа, кѣ алте
 копѣсѣи релѣѣиѣсе пѣ се пот примѣ дн
 парламент фѣрѣ перѣколѣл вѣсерѣчѣѣ до-
 мпѣитоаре англикане. Де-ши Canning (Кен-
 нѣнг) ачел вѣрѣват кѣпоскѣт де лѣберал се
 афла деодатъ кѣ Пеел дн министрѣ, то-
 тѣш ачеста пѣ се днѣзплекѣ, чѣ маѣ ла
 зрѣмѣ министрѣл се днвоѣ, ка пѣпѣ вор
 кѣрѣ десѣватерѣле асѣпра зѣсѣѣ еманѣ-
 паѣи, ел сѣ рѣмѣе кѣ тотѣл пѣвтрал, саѣ
 кѣ алте кѣвинте, сѣ се трагѣ ла о партѣ
 дн дрѣмѣл хотѣрѣдѣриѣ. — Пее ла 1826
 кѣнд гѣверѣл днчепѣ а се авате тот маѣ
 мѣлт дела афѣрѣсѣта политикъ а фѣѣмосѣ-
 лѣ Castlereagh, се днвоѣ ши Пеел ла зпеле
 мѣсѣри маѣ лѣберале, кѣм ера днтре ал-
 теле асѣпра леѣе пептрѣ стрѣни, каре
 пѣпѣ атѣнчѣ да министрѣлор дрѣптѣл

де а депѣрта дн царѣ пее орѣ че стрѣн ши
 кареа акѣм се щѣарсѣ, рѣмѣнд асѣпра
 стрѣнилор пѣмаѣ днѣаторѣреа де а се пре-
 сента ла министрѣ дн лѣзптрѣ тот ла шесе
 лѣни. Пеел днши кѣдѣгѣ мерѣте мѣлт маѣ
 тарѣ прин днчепереа днѣзпѣтѣдѣриѣ дн ад-
 министраѣиа дрѣптѣдѣи, кареа ера днкѣр-
 ватъ кѣ леѣи релѣ; алеѣереа аша пѣмѣдѣ
 лор жѣраѣи се регѣлѣ мѣлт маѣ вѣне; ѣр
 днкѣрѣката глѣтѣ а леѣилор крѣмпѣале се
 орѣдѣлѣ ши се сѣмплѣфикѣ атѣт де мѣлт,
 дн кѣт 200 сѣте леѣи рѣѣинѣте се префѣ-
 кѣрѣ дн преа пѣдѣне пѣѣ, дар стрѣвѣтѣ-
 тѣре, ши дѣпѣ сокотеалѣ фѣкѣтѣ дѣпѣ
 шѣрѣри, 12,162 шѣрѣри се контрасерѣ пѣ-
 маѣ дн 2877, адикъ тѣте челе петрѣвѣнѣче
 се щѣрсерѣ, каре дн адеѣѣр пѣ ера лѣ-
 кѣрѣ зшор. Кѣар ши ашезѣмѣнтѣл чѣл
 фърте рѣѣ ал полиѣиѣѣ дн London дн ре-
 фортѣ тот пѣмѣтѣл министрѣ, де ши дн-
 тре тарѣ днпрѣтивѣриѣ. Ла 1827 дѣпѣ че
 лорд Лѣверпол ка министрѣ се волпѣви
 ши министрѣл ера фърте днпѣрѣкет,
 Пеел кѣ алѣи чѣнчѣ министрѣи днши дѣде
 дѣмѣсѣа, днѣдатъ че вѣзѣ кѣ опѣниа пѣѣлѣкѣ
 рекѣамѣ пее Kennion дн пост. Дар Пеел
 ши кѣ ачест прѣлеж декларѣ, кѣ ел пѣрѣ-
 реа се ва опѣне ла еманѣпаѣиа католѣчѣ-
 лор. Дар ла а. 1828 кѣнд стареа Ирлан-
 диѣѣ деѣенѣа тот маѣ амерѣндѣтѣре, днчепѣ
 а се днгрѣжа ши Пеел; тотѣш днкѣ ши
 ла Маѣѣ 1828 декларѣ, кѣ ел пѣ шѣѣѣ
 скѣмѣват пѣрѣреа. Ёар дн 5 Март. 1829
 се вѣзѣ сѣлит а пропѣне сѣнгѣр парламен-
 тѣлѣ спре примѣре ачеа мѣсѣрѣ ши леѣѣ-
 ѣре, асѣпра кѣрѣѣа ел саѣ лѣптат ани 20
 кѣ сокотеалѣ кѣ ар фѣ перѣкѣлѣсѣ пептрѣ
 стат. Дн ачеле минѣте се вѣмѣа хѣлеле
 асѣпра лѣи Пеел токма ка ши дн зѣлеле

пóстре, пептрѣкъ дѣпъ о есперииндъ ши черчетаре днделзнгъ ши маторъ ш'аѣ скитват пъререа, кьнд дн контръ фошії сѣ контрарі дл мѣзда, кѣчї се шїе фолосї де еспериинда вїедеї.

Дѣпъ свїреа ла троп а лѣї Вілхелм IV. partida лїбералъ (Whig) дшї днчепѣ атавзріле греле ши днвїнгѣторе асѣпра мїністерїлѣї; атѣпчї Пеел ши Веллїнгтон се въззрѣ пърѣсїдї кїар де partida лор консерватївѣ, кареа дѣпъ че се лецївї десровїреа католичїлор, дшї свѣтрасе днкредереа де ла еї. Пеел дн Ноеввр. 1830 дшї дедє дїмїсїа, апої се пѣсе дн фрѣптеа опосїдїей асѣпра повлѣї мїністерїѣ лїберал свѣпт Grey, ши кѣ прїлежѣл тѣределор десватерї пептрѣ реформареа парламентѣлѣї ши а алеѣерїлор дл вѣтѣ кѣ тóтъ пѣтереа кѣвѣпѣлѣї, ва знеорї ши кѣ патїмѣ неаѣцентатѣ дела ачест вѣрват. Ачеастѣ вазѣс тѣетóре фóрте адѣпк дн вїада полїтїкѣ ши чївїлѣ а Брїтанїей се пролѣпїї пѣпъ ла а. 1832, кьнд пе ла Маїѣ днсѣш мїністерїѣл Whig се клѣтїа таре, дн кѣт Веллїнгтон прїмї днсѣрчїпареа дела реѣеле, а компѣне, зп алт мїністерїѣ. Пеел днсѣ астѣдатѣ пѣ вої а прїмї нїчї зп пост, чї декларѣ, кѣ ел пѣ ва лѣа парте ла о адмїнїстраѣїе, кареа стѣ гата а прїмї ачеа лецївїре де реформѣ пе кареа ел о вѣтѣ аша тѣлт. Дар се vede кѣ Пеел кѣ мїптеа са чеа аѣерѣ прїчепеа, кѣ нїчї с'ар пѣтѣ днтреѣї зп мїністерїѣ, каре сѣ пóтъ пѣрта лѣпта дн контра опїнїей пѣвлїче, кареа претїндеа реформѣ. Де атѣпчї днкóче Пеел де ши фѣчеа знеорї опосїдїе греа мїністерїѣлѣї, се пѣрта днсѣ преа кѣмпѣтат, ва дндѣплекѣ пе тóтъ partida са консерватївѣ ла зп кѣмпѣт маї mare.

Ла 1834 emind лорд Греї дн мїністерїѣ, ачеста кѣ лордѣл Мелворнѣ пѣ се пѣтѣ апѣра де ловїрї; дечї дн Ноевврїе фѣ десѣїгдѣт фѣрѣ весте, ши Веллїнгтон репрїмї днсѣрчїпареа де а компѣне їарѣш алтѣл, дн ал кѣрѣї фрѣпте кїемарѣ кѣрѣнд пе Пеел, каре пе атѣпчї петречеа дн Італіа. О адресѣ ешїтѣ акѣма дн кондеїѣл лѣї Пеел кѣтрѣ фошїї сѣї алегѣторї дн Tamworth мерїтѣ а фї днсемнатѣ, кѣчї ачеаа дл вѣдеѣе маї тѣлт де кѣт тóте, кѣ Пеел дакѣ ера пѣпъ атѣпчї стрїнс консерватїв, акѣм се маї мѣїе, дар тот пѣмаї дѣпъ прове ши черкѣрї серїóсе. Аша ел декларѣ, кѣ се ва дїне стрїнс де леѣеа реформей (днтродѣсѣ фóрѣ воїеа са) рекѣпоскѣндѣо де леѣе а статѣлѣї, кѣ ва свѣерї орї каре алтѣ реформѣ дїпїтóре спре рїдїкареа релелор доведїте дн стат, фѣрѣ тотѣш ка сѣ кѣтрїере ашезѣмїптеле фндментале дн стат ши дн вїсерїкѣ. Днтр'ачеаа partida Whig зпїтѣ дн парламент кѣ радїкалїї ши кѣ тодї прїетїнїї лѣї О'Коннел арѣпка змѣре де препѣсѣрї асѣпра прокламѣїей лѣї Пеел пе воїнд а креде кѣвїптелор лѣї, кѣчї еа дн зпїреа консерватївїлор рѣдїпїдї кѣ чеї маї кѣмпѣтадї аї лѣї Пеел vedeа пѣмаї ресѣлтате кѣ тотѣл пеплѣкѣте. Днсѣш Пеел разїмѣл ши скѣтѣл партїдей сале прїп ачеа пелорочїтѣ днтрѣпїре фѣ днпедекат ши слѣвїт, пептрѣкъ ши зпїї ши алдїї пердѣрѣ днкредереа кѣтрѣ мїністерїѣ. Лѣпта днчепѣтѣ ла 1835 кѣ прїлежѣл дескїдерїї парламентѣлѣї devenї фóрте греа прїп алеѣереа пресїдентѣлѣї касеї де жос дн контра воїндеї мїнїстрїлор. Пеел се лѣпта кѣ тóтъ вѣрѣвѣдїа дн контра тѣтѣрор валѣрїлор полїтїче, хотѣрѣт фїїнд а днвїнде

ка оdatъ Питт, къ статорниче неклѣтѣтъ; дар къ прилежл десвaтерѣлор аспра тревѣлор вѣсерѣчецѣ дн Ирландѣа Пеел рѣтасъ дн-вѣнс, пентрѣкъ де шѣ ел воѣа'а регѣла прин леце ачеле тревѣ, дар лордѣл Рѣсел дн партеа лѣбералѣлор черѣ о лецѣвѣре декларѣтѣре, къ парламентѣл ар авѣ дрепт не-дѣспѣтат, де а лѣа тот прѣсосѣл преа ма-рѣлор венѣтѣрѣ вѣсерѣчецѣ реформате дн Ирландѣа шѣ але дн тревѣвѣ спре алте ско-пѣрѣ фолосѣтѣре. Ла ачест пѣнт делѣкат министрѣл къ тѣтъ дн прѣтѣвѣреа са фѣ вѣтѣт шѣ дн-вѣнс, дн кът тревѣвѣ сѣшѣ деа дѣмѣсѣа, дѣпѣ каре лорд Мелѣвѣрнѣ дн-превѣкъ къ лорд Рѣсел апѣкарѣ кърта ста-тѣлѣ. Де ачѣ днколо Пеел се трасе къ тотѣл, шѣ пѣмаѣ атѣпчѣ се арѣпка къ тѣрѣе дн лѣпта парламентарѣ, кънд венѣа ла мѣжлок чева къ тотѣл днсемпѣторѣ, кът ера шѣ реформареа комѣнѣтѣдѣлор четѣ-дѣне, къ каре прилеж днкредѣнѣдѣ не аѣ сѣвѣ контрарѣ, къ ел есте гата а апѣра проѣктеле де реформе, де але кърор неапѣратѣ тревѣнѣдѣ ар фѣ пѣтрѣнс, токма де ва рѣтѣнѣ шѣ пѣрѣсѣт де а са партѣдѣ. Къ венѣреа рецѣнеѣ Вѣкторѣеѣ не трон ла а. 1837 ера днкъ тот лѣбералѣ дн министрѣв; маѣ тѣрѣлѣ ажѣнсѣрѣ ѣарѣш то-рѣнѣдѣ не вѣ рѣстѣмп сѣвѣрт, пѣнѣ кънд па-ѣнте къ доѣ треѣ аѣ лордѣл Рѣсел шѣ Мелѣвѣрнѣ овосѣдѣ фѣрте де апѣсѣтѣреле сарчѣнѣ але адмѣнѣстрацѣеѣ, ѣар лордѣл Пал-мерстон къзѣт фѣнд дн превѣсѣрѣ греле ка министрѣ ал тревѣлор дн афарѣ, фѣ-кърѣ лок дн поѣ консерватѣвѣлор, дн акѣ-рор фрѣнте ѣар ажѣнсе Пеел. Лѣптеле шѣ лецѣвѣрѣе маѣ нѣкъ сѣвѣрѣшѣте сѣпт министрѣл лѣвѣ, днкѣдереа лѣвѣ О'Коннел, регѣлареа лецѣвѣ вѣкателор, а зѣхарѣлѣшѣ.

а. ш. а. сѣпт мѣлт маѣ прѣспете, дѣкѣт сѣ пѣ нѣкъ фѣ къпосѣкѣте ла тодѣ дн чѣтѣ-rea газетелор.

Сѣр Роберт Пеел де шѣ пѣ есте „пѣ-лотѣл (къртамѣл) каре днфрѣнтѣ фѣртѣ-пеле,“ де шѣ пѣ ѣ вѣрѣват къ преа таре тѣрѣе сѣфлетеаскъ, ел днсѣ аре о еспе-рѣнѣдѣ вогатѣ дн тревѣле статѣлѣ, о къ-пѣдѣнѣдѣ стрѣвѣтѣтѣре а репортѣрѣлор па-трѣеѣ сале, шѣ де къте орѣ пѣ ера рѣнѣт де сѣпрѣтѣл партидеѣ, лѣкрѣ къ мѣлт фолос пентрѣ патриѣ. Ка оратор ел стѣ дн ран-гѣл челор дн тѣ, дар ел пѣмаѣ днзѣплекѣ шѣ дѣче днчет не аскѣлтѣторѣ къ сѣне, ѣар пѣвѣ рѣпѣще прин тѣрѣе, фок шѣ аѣе-рѣне. Лѣмба са пѣ ѣ пѣтернѣкъ, дар ѣ лѣмпѣде шѣ къратѣ; стѣлѣла сѣѣ есте регѣ-лат. Пеел есте зѣлѣ дн ачѣе магнадѣ аѣ патриѣеѣ, карѣе се фолосескъ де вогѣдѣеѣ спре о повѣлѣ днфрѣтсеѣдаре а вѣедеѣ. Богата са галерѣе де кадре (ѣкѣне, кѣпѣрѣ пор-трете) адеверѣазѣ фѣнѣл гѣст кътрѣ ар-теле фрѣшѣсе.

Дѣпѣ алѣдѣ Г. В.

Лѣтератѣрѣ ѣсторѣко-полѣтѣкъ.

Дн зѣмеле ачестеа се ѣвѣ ла Аѣзд о вѣрѣшѣрѣ вогѣреаскъ де 5 $\frac{1}{2}$ кѣле, октав мѣк, тѣтѣлатѣ аша:

Черчетаре деспре кенѣзѣлатѣрѣле трансѣлване; тот-де-одатѣ спре дндре-птѣдѣреа челор доѣ епѣскопѣ ромѣнѣ рѣ-спѣнс ла рефрѣнтѣрѣе лѣвѣ Траѣш шѣ маѣ вѣртѣс ла а ле лѣвѣ Шѣллер. Сѣрѣсѣ де ва повѣлѣ патриѣт ѣвѣиторѣе де дрептате, едѣтѣ де маѣ мѣлѣдѣ. Аѣзд 1846*)

*) Днвѣреѣе аша: Vizsgálódás az Erdélyi ke- nézségéről; egyszersmind az erdélyi két

Щимъ къ дореск тълдї, ка ачеастъ кър-
тичїкъ, кѣм шї адѡа маї таре кареа есте
сѣв тїпарїѣ тїтълать: „Disertacie despre
originea sasilor din Transilvania“ сѣ еастъ
шї ромънеце, дѣпъ че стетеръ маї тълте
прїчинї вїнекъвълтате, ка ачелеаш сѣ се
пѣвлїче неапърат дн ѡрешкаре алтъ лїмѣъ
а патріеї; днтр'ачеа не дндѡїм дакъ до-
рїторїї вор ажнїце ка сѣ ле чїтїаскъ акѣм
дн кърънд шї ромънеце. Дечї ачеастъ
Фѡїе есте днсърчїнатъ а фаче кѣпоскът
тѣкар дн кѣтева рѣндѣрї кѣпрїнсѣл сѣв
тїтълатеї кърдї.

Авкторѣл дѣпъ о прекъвълтаре крї-
тїкъ апѣкъ челе треї днтревърї пѣсе ро-
мънїлор де D. Шѣллер, каре сѣвъ аша:

а) Дакъ ромънїї аѣ фост маї пайнте
де сасї дн Трансїлванїа.

б) Каре аѣ фост стареа ромънїлор
фадъ кѣ констїтѣцїа дѣреї маї пайнте де
венїреа сасїлор..

в) Дакъ сасїї аѣ деспоїат (жѣфѡїт)
не ромънї де дрептѣрїле не каре леаѣ
авѣт ачещїа.

Ачесте треї днтревъчѣнї контрасе
дн треї капете се деслеагъ шї се лїмпезе-
зекъ дѣпъ пѣтїнцъ кѣ атѣтеа адеверїнде
їсторїче, кѣ хрїсѡве шї дїплѡме, кѣте
пѣпъ дн ачест чеас п'аѣ маї вълзѣт нїмїнї
адѣпате дїн їсѡвръ фелїѣрїте шї де прїп
архїве шї date дн фолосѣл ромънїлор ла
лѣмїнъ прїп тїпарїѣ. Нѣ пѣмаї се дове-
деде фїїнда ромънїлор дн Трансїлванїа
днкъ шї пайнте де маїїарї, чї тот деодатъ

се адевъреазъ, кѣ ромънїї днкъ дела Ст.
Стефан рецеме Ынгарїеї аѣ фост рекъно-
скѣдї де пропрїетарї сокотїдї кїар дн сен-
сѣл полїтїк а маї тѣлтор дїнѣтѣрї, каре
се пѣмїа Districtus Valachorum, днтрѣ
каре дѡпадїїле се фѣчеа дѣпъ ѡсевїтъ да-
тїнъ шї леце, шї капїї, окъртѣторїї,
саѣ кѣм се пѣмеск не словенеце кнезїї*)
ачелор дїстрїктѣрї ромънецїї (кѣм аѣ
фост Хадегѣл, Фьгърашѣл, Брапѣл, Ом-
лашѣл, Тѣрѣв рошѣ кѣ сателе де прїп
прецїѣр, Кїоарѣл ш. а.) ера пѣпѣмаї жѣ-
декъторї, чї тот деодатъ шї комънданцї
остъшецїї аї ромънїлор сѣпѣшї лор, карїї
днсъ нїчї декѣм пѣ ера їѡбацї, чї ера лї-
вертїнї, кам кѣм сѣнт астѣзї nobiles unius
sessionis, дндаторадї а апѣра марцїпеле
кѣ брадѣл, армацї кѣ сѣцете, шї а гарнї-
zona прїп фортъределе тѣрцїнаше.

Сѣ лѣсъм тїмѣврїле маї веки; — сѣ
не апроїем кѣтрѣ веакѣл прївїлецїѣлѣї
Andrean не каре сасїї аѣ дн аѣ de magna
charta а лор, каре днсъ ла днчепѣт с'аѣ
dat пѣмаї Сївїїенїлор, їар пѣ тѣтѣрор са-
сїлор, адевър, каре де днсъш D. Шѣллер
е скос ла лѣмїнъ. Кѣмкъ не атѣчї ро-
мънїї се афла лѣкѣїнд дн пѣтѣр таре
апѣмїт дн партеа мерїдїоналъ а Трансїл-
ванїеї, ѣнде астѣзї лѣкѣеск местекадї кѣ
сасїї шї кѣ се вѣкѣра де тѡте дрептѣрїле
кѣвенїте ѡменїлор шї патрїѡцїлор лїверї,
се адеверенце кѣ хрїсѡве рецещї дела апїї
1216 шї 1222**) (дн пѣмѣнтѣл Бърсеї).

oláh püspök igazolásául felelet Trausch és
főkép Schuller cáfolataira. Irta egy igaz-
ságkedvelő és. hazafi, kiadták többen. Nyem-
tattat: N. Einyeden 1846.

*) Кїнеаз ла сѣрѣї шї ла дѣмѣскалї днсеамнѣ
пѣпъ астѣзї прїнчїне. princeps, prince,
Fürst.

**) Дн патрїархѣл: Onoprie.

1223 (сателе ши дингъла рѣпт дела ротъні ши дат монастиріи съсеци Керц), 1224 (дипрециѣрѣл Сивіилѣи), 1231 (Фьгърашѣл ши Сътвѣта), 1247 (алте кепезатѣрѣ пѣлѣ дп Олт), 1252 (кнезатѣл Зек, unde é аствѣзи Хегігѣл 2½ чеасѣрѣ дела Брашов), 1260, 1272 (дела рецелѣ Ладіслаѣ), 1366 (сѣпт Лѣдовік I. чеарта ротънілор кѣ сасіи дп дингъла Бістріѣеі), 1488 (чеарта сатѣлѣи Рѣшінарѣс кѣ Сивіленіи). — Асеменеа, кѣткѣ ротъніи аѣ авѣт а ле лор дістріктѣрѣ ши кнезатѣрѣ, жѣдекѣторіи ши команде атѣрпѣтѣре пѣмаі дела џепераліи чеі марі аі џѣреі се аратѣ кѣ врео 9 докѣменте веки, дпчепѣнд дела апѣл 1301 пѣлѣ тѣрѣіѣ дп веакѣл ал 16леа; дпсѣ ачі авѣторѣл дорѣџе а дескопері докѣменте ши маі тѣлте прівітѣре ла ачеасѣт матѣріе. Де ачі дпколо аратѣ іарѣш дп хрісѣве, кѣт ротъніи лѣкѣиторі дп вечіпѣтате кѣ сасіи дпші перѣѣрѣ пе рѣнд дрептѣріле політѣче ши ажѣнсерѣ сѣпѣші de facto. Кѣт? везі кап ал треілеа. Дп ачест кап авѣторѣл декларѣ, кѣ дпсѣш зпії реџі аѣ недрептѣџіт греѣ пе ротъні дп фаворѣл сасілор, ши адаогѣ кѣ недрптатеа é недрептате, вііе дела орі чіне. Ачі віна чеа маі греа каде асѣпра рецелѣи Матіас (каре преѣт шіт кѣ тѣтѣ „дрептатеа са,“ ліпсіт фіінд пѣрѣѣреа, пѣнтрѣ вані фѣчеа тѣлте неажѣнсе). — Кѣтрѣ капет авѣторѣл é аспрѣ кѣ паџіа сасѣ, дар чел пѣџіп нѣ é грѣвіан ка Транссіваніа неѣџаскѣ дп Сивіѣ, карѣа ла Nr. 65 дп 17. Авг. а. к. фаџа 316 ворѣінд де рѣгѣмінтеа епіскопѣлѣи Мога аџерпѣтѣ ла а. 1837 дп фолосѣл клерѣлѣи сѣѣ нѣ се рѣшінеазѣ а дпжѣра зікѣнд:

Gott sei seiner armen Seele gnaedig; er ist mit einer grossen Lüge auf dem Gewissen abgefahren. Bedeџі ла че маніѣрѣ делікатѣ дпвѣџаџі ДВ. пѣвлічіџілор сасі пе ротъніи чеі крѣзі! Карѣ ротън ар фі аша можікос ши кѣніос ла іпітѣ, ка сѣ дпжѣре аствѣліѣ пе чел маі тікѣлос попшор сѣсѣск?!

Дѣпѣ че авѣторѣл мапнат а пѣмітеі кѣрџі декларѣ, кѣ сасіи сѣпт рѣпіторіџ дрептѣрілор ротънеџіи ши пімік маі пѣџіп, дѣпѣ че адаогѣ, кѣ пічі зп монарх ши пічі зп гѣверп н'аре дрепт а да алтѣіа че нѣ есте ал сѣѣ, апоі дпкеіе аша:

„Даѣ о комѣнітате ротънѣ кѣ зпа сѣсасѣкѣ врѣ а пѣрта жѣдекатѣ, ачѣеа зікѣнд аша, н'аре fogum (жѣдекатѣ), саѣ адікѣ н'аре жѣдекѣторіѣс дп кавса пропріе; деџі нѣ пѣтем прічѣпе ачѣле декретѣрѣ, пріп карѣ ротънѣл de bono jure é тѣпнат дп калеа жѣдекѣџіи пѣнтрѣ пѣпѣствѣріле сѣс дпшіратѣ! Кѣ ачѣаста жѣдекѣторіѣл чел маі палт декларѣ: „дџі вѣнд дрептатеа, дпсѣ тѣ жѣдекѣте пѣнтрѣ еа.“ Даѣ чінева н'аре дрептате, кѣ че кѣзѣнт дп тѣлѣ леџеа ла калеа жѣдекѣџеі? Аѣ пѣтесе прѣсѣпѣне кѣ гѣверпѣл ар авѣ вѣкѣріе а дптѣрѣжта пе попѣрѣ але кѣрор ел есте арвітрѣ де паче, спре черте, дѣштѣніи ши сѣрѣчіре? Дрептѣріле Маіестѣџіи реџеџі рѣтѣн неатінсе: circa negotia cleri, Ecclesiarum, fundationum, educationis нѣ се пот траџе ла дпдоіалѣ! Аша дар пѣнтрѣ че ар трѣвѣі а тѣпа ла калеа жѣдекѣџеі пе о релеџе саѣ алта, карѣа токѣта сѣпт ачѣл стеамѣт есте апѣсатѣ? Дп адеѣѣр се парѣ кѣ прѣтенсіа ачѣаста џіптеазѣ deadрептѣл дп аколо, ка асѣпра капетелор ротъніміи, дп контра кѣрѣі (дѣпѣ дптѣрѣіреа лѣі Траѣш ф. 44) се зпісерѣ сасіи кѣ челелалте дѣѣ паџіи, дѣпѣ о дпделѣогѣ хѣџіре жѣдекѣторѣаскѣ, пе фіінд еа репрезентатѣ, contra tacentes сѣ се фрѣпгѣ варга (адікѣ сѣ о декларѣ de стінсѣ).“